

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Diff. 3. An Relationes Transcendentales sint rebus absolutis primo
Essentiales.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

non est in relatione prædicamentali, hinc quia posita una albedine, non est necesse poni aliam inimpedibiliter, etiam à Deo, duæ albedines, non est necesse, ut referantur ad se relatione Transcendentali. Est item relatio Convenientia, in natura humana, quam habens Petrus & Paulus, actu existentes; quia tamen non est necesse, ut posito subiecto hoc Relationis, quod est Petrus, ponatur etiam Paulus; ideo, nec referuntur ad se, Relatione Transcendentali.

PROBARI potest Bonitas huius Explanationis; quia id videntur sentire omnes ut plurimum, quantumvis id expressis verbis non doceant, omnes enim Relationem Transcendentalem, volunt esse Essentialem relatione, secus de Relatione Prædicamentali sentientes. Tum quia Relatio Transcendentalis, ex vi nominis est relatio imbibita, adeoque innexa essentialibus prædicatis, opponitur. quæ Relationi advenienti, opponitur autem relationi advenienti, si dicatur esse talis, ut posito ejus subiecto, non possit abesse ab illo, sed necessario debeat adesse; necessario autem adest, si posito Relationis Transcendentalis subiecto, seu referibili, hoc ipso poni debeat, totum quod ad illam relationem requiritur. Tum quia convenit hæc explicatio omni, soli, & semper.

DICES posita Paternitate necessario debet ei respondere Filiatio, & quidem hoc ipso; & tamen Paternitas, & Filiatio, non referuntur ad se relatione transcendentali, ergo non ex eo aliquid est relatio Transcendentalis, quia posito subiecto referibili, hoc ipso ponitur, & ratio fundandi, & terminus quem coexistit illud subiectum.

RESPONDETUR. Cum hoc ipso quia ponitur subiectum, quod est postea Pater, non sit necesse poni Paternitatem & Filiationem, hoc ipso Pater ad Filium, non referetur relatione Transcendentali, licet Paternitas præcipue si poneretur formalitas nemine cogitante distincta, referatur ad Filiationem relatione Transcendentali; non minor est enim nexus Filiationis cum Paternitate, quam Unionis cum unibilibus, Omnipotentia cum possibilibus. Ergo si hæc dicunt relationem Transcendentalem dicit eam etiam Paternitas ad Filiationem.

DIFFICULTAS III.

An Relationes Transcendentales, sint rebus absolutis primo Essentialis?

Sensus tituli est: An ratio v. g. Creaturae, sit Primo essentialis, Homini? Item, an ratio Causæ, sit primo v. g. essentialis Mate-

riæ? Negativam contra torrentem Doctorum probavit Smiglec. & ostendit, Relationes Transcendentales, non esse primo essentialis, rebus absolutis. Non est autem quaestio, quod Relationes Transcendentales, sint rebus absolutis identificatae realiter, aliàs esset aliquid verè à parte rei in homine, quod non esset dependens à Deo, scilicet illud, quod distingueretur realiter ab esse Creaturae in Homine. Sed est quaestio: an Relationes Transcendentales non tantum sint identificatae, rebus absolutis, sed etiam an sint de primo illarum conceptu. Jam ad controversia accedendo.

DICENDUM I. *Relationes Transcendentales neg. esse primo, neque secundo essentialis rebus absolutis, prout sunt nemine cogitante, seu prout Physicè spectantur.*

PROBATUR I. Non datur ulla distinctio Scotistica inter formalitates, jam autem, si aliquid esset primo, & aliud secundo essentialis, nemine cogitante, daretur hæc distinctio. Revolvantur dicta de hac distinctione.

PROBATUR II. Ratio primò & secundo essentialis, sunt conceptus nostri & Intentiones, quas habito in re fundamento, intellectus sibi fabricat; ergo sicut nostræ Intentiones, non dantur nemine cogitante, ita nec dabitur ratio primò, vel secundo essentialis.

PROBATUR III. Posito quod relatio Transcendentalis, esset secundo essentialis primò illud essentialis, vel est in re, & nemine cogitante, illud secundo essentialis, vel non est nemine cogitante; si non est, ergo distinguuntur, vel realiter, vel Scotisticè distinctione; si autem illud primò essentialis, est realiter secundo essentialis, ergo quod est ipsum illud secundo essentialis, est realiter primò essentialis, adeoque non est dicendum, quod unum sit primò essentialis nemine cogitante, & aliud secundo essentialis; cum hæc nemine cogitante sint idem realiter.

DICENDUM II. *Relationes Transcendentales non esse primo essentialis rebus absolutis, Metaphysicè spectatis.*

PROBATUR I. Auctoritate.

PRIMA AUCTORITAS ARISTOTELIS. Qui 6. de Qual. ad hanc thesim. An aliqua Qualitas sit ad aliquid? Respondet. Non de-
bet conturbari, ne quis nos dicat, de Qualitate propositum facientes multa eorum que sunt ad aliud connumerasse, ubi ut vides sentit Arist. de ratione Qualitates rationem Relativam non esse. Idem habitum scientificum qui dicit ordinem ad actus, numerat inter Qualitates, quod non potuisset facere, si sensisset primò essentialis esse habitui referri ad actus, sed potius, reposituisset illum, in prædicamento ad aliquid. Ex qua auctoritate, sic formatur argumentum: ad in eo prædicamento res reponi debet, quod

quod primo essentialiter spectat, sed absoluta, quamvis dicentia relationem aliquam, non ponit Arist. in prædicamento ad aliquid, ergo istud ad aliquid, non est illis primo essentialiter.

II. AUCTORITAS est St. Aug. 7. de Trin. c. 1. & S. Th. 1. part. q. 44. a. 1. ad primum & ibidem q. 13. a. 7. ad l. ex qua auctoritate St. Aug. sic formatur argumentum: agebat ille contra Arrianos loc. cit. asserentes, essentialiter tres personas differre. Id quod advenit essentialiter, jam constituta, non est primo constitutum essentialiter, sed relationes divinæ adveniunt essentialiter jam constituta, ergo non sunt primo essentialiter illi. Minor probatur quia essentialiter prior est omni relatione, quælibet enim essentialiter, prius est in ordine ad se, quam in ordine ad aliud.

III. AUCTORITAS est SCOTT. In quartum dist. 12. q. 1. ex quo sic formatur argumentum: Implicat relationem, esse primo de essentialiter absoluti, quia implicat naturam essentialiter non requirentem terminum, esse essentialiter requirentem terminum; sed si de ratione prima absoluti foret relatio, absolutum, quod non requirit essentialiter terminum; requireret primo essentialiter terminum, jam enim esset primo relativum adeoq; dicent essentialiter, ordinem ad aliud.

PROBAT. II. SMIGL. Quod est primo essentialiter rei absolutæ, constituit eam in illo esse absoluto, sed Relatio, non constituit rem in esse absoluto, Ergo. Major probatur. Primo essentialiter rei, vel genus est, vel differentia hæc autem sunt constitutiva. Minor probatur. Implicat per respectum constitui absolutum in esse absoluto. Ergo Relatio non constituit rem in esse absoluto. Antecedens probatur cujus effectus formalis est, dare esse requirens terminum, illud non potest dare esse, non requirens terminum, sed respectivi effectus formalis est, dare esse, requirens formaliter terminum; nam est essentialiter ad aliud. Ergo

PROBAT. III. IDEM. Cum aliqua differunt formaliter & definitione, unum non est de essentialiter alterius primo, distinctæ enim definitiones, distincta primo essentialia indicant; sed absolutum, quæ absolutum, & relativum, quæ relativum, differunt formaliter & definitione, ergo unum non est de essentialiter alijs primo.

CONFIRMATUR. Differentia specifica unius, ultima, non potest esse ultima differentia specifica alijs, dabitur alioqui Ens rationis & Chimæra, poteritq; differentia Cervi esse differentia Hirci; sed ratio absoluta, est ratio ultimò differentialis absoluti, & ratio respectiva, est ultimò differentialis relativi; ergo primo essentialiter una, non constituit aliam.

RESPONDETUR. P. Paulus Kaczinski qui

Ingenium speculativis aptissimum, transtulit ad curas concionatorias, quæ prælo jam destinatæ, æquant plausibiles S. Scripturæ Interpretes: quod purè absolutum, non possit differentialiter constitui respectivo, esseque illi primò essentialiter, sed impurè absolutum benè potest constitui, idque primò à relativo.

CONTRA I. est, Tum quia responsio hæc salvaret, quòd differentia Cervi, possit esse differentia Hirci, impurè accepti. Tum quia principium petit, de hoc enim quæritur; an dari possit tale impurè absolutum. Tum quia argumentum S. Augustini nullum esset, nec posset dicere S. August. divinam essentialiter, solam esse, purè absolutam; quia argumentum illius non haberet propositionem universalem, adeoq; nihil concluderet.

CONTRA II. Quia de illo impurè absoluto, posset verificari, est respectivum, & non est respectivum; in hoc enim stat ratio illa impurè absoluti, seu misti, ex absoluto, seu non respectivo, & ex respectivo, quo posito, sic quæritur: Vel de eodem verificantur hæc contradictoria, vel non de eodem; si de eodem, ergo istud impurè absolutum implicat; si non de eodem, ergo de diversis; ergo diversa erit ratio absoluti & respectivi; ergo ulterius idem non erit primo de essentialiter alijs, nam nihil est diversum, à suo primo essentiali.

CONTRA III. Impurè absolutum, est compositum ex absoluto, & relativo, ergo est resolubile, saltem per præcisionem objectivā in respectivum, & absolutum; si enim non esset resolubile impurè absolutum, in respectivum, & absolutum, quomodo esset compositum, ex absoluto, & respectivo: Posito autem, quod possit resolvi impurè absolutum, in absolutum, & respectivum, sic poterit formari argumentum. Præcisâ ratione relativi, vel manet, intentionaliter in illo absoluto ratio respectivi, vel non manet; si manet intentionaliter, ergo non est præcisâ; si non manet intentionaliter, in illo esse absoluto ratio relativi, ergo non est illi primò essentialis, etiam in præcisâ conceptu debet manere, ut v. g. Quia Homini est primo essentialiter animal rationale, non præscindit homo, ab animali rationali. Et admissis solis præcisionib; formalibus, restaret quærere, utrum clarè respondeat respectivum, sub termino absolutum, vel non respondeat clarè; si non responder clarè, ergo non est iste primo definitivus absoluti conceptus, sicut quia non respondent in animali differentia vel individua, ideo nec individua sunt de primo essentiali conceptu, si autem clarè responder in conceptu absoluti respectivum, quæ illud diceretur non simpliciter respectivum?

DICENDUM III. Absolutis quæ suo modo Relativa sunt, est primò essentialis relatio.

† Qo 4

PRO-

PROBATUR I. Quia omni reduplicato, ratio reduplicata, est primò essentialis, ut patet in albo, quò albo, est essentialis albedo, sed dum absolutum sumitur, quia relativum, reduplicatur esse relativum, ergo istud esse relativum, est primò essentialis absoluto, quò relativum est.

PROBATUR II. Relationi, quò relatio est, est primò essentialis relatio, nihil enim quidquam prius, se ipso est, nec quidquam prius essentialis, se ipso; ergo & absolutis, quò relativa sunt, erit essentialis.

PROBATUR III. Quia si absolutis, quò relativa sunt, non esset primò essentialis esse relativum, non esset, per quid constitueretur, primò, in esse quò relativo, non enim constitueretur, primò, per absolutum, ut supra probatum, ergo deberet primò constitui per relativum.

OBJICITUR I. Dantur absoluta, quò sine Relationibus Transcendentalibus, nec esse, nec concipi possunt. v.g. Homo non potest esse, nec concipi, sine respectu ad DEUM, ergo de ratione absoluti, sunt relationes Transcendentales.

RESPONDETUR. Adequato conceptu, & non præscindente, non posse concipi hominem, sine ordine ad DEUM, secus conceptu inadæquato, præscindenteque, vel verum id de homine reduplicative, quò Creatura est sumpto, adeoque sumendo absolutum quò relativum est.

Hic ipse medius terminus sic aliter proponitur à P. Joanne Moravski. Illud est de primò essentiali conceptu alicujus, sine quo res illa non potest concipi & definiri, siquidem modus definiendi qui est juxta exigentiam rei, sequitur modum essendi: atqui nulla creatura potest concipi nec definiri sine ordine ad Deum, idque postulante natura ipsius creaturæ, & solum per accidens ex nostra ignorantia, ergo ordo creaturæ ad Deum est illi primò essentialis. Probatur minor, tum à posteriori quia de facto sicut Deus definitur per Ens à se, ita creatura definitur, per esse ens ab alio, tum à priori quia omnis creatura est ordinata ad hoc ut ducat in cognitionem Creatoris.

RESPONDETUR. Minorem veram esse de creatura, secundum quod creatura est, de qua acceptione loquebatur conclusio tertia, sed non esse veram de creatura, specificativè spectata. Et certè ponamus Atheum, ille negabit ordinem essentialem ad Deum, & tamen non negabit definitionem hominis, Animal rationale, ubi in re quidem latet ordo ad Deum, non tamen in ipsa formaliter sumpta definitione, quod ipsum est signum à posteriori, non definiri res omnes creatas per ordinem ad Deum. Negatur ulterius omnem rem primò essentialiter, esse ad hoc ordinatam, ut ducat in Creatoris notitiam.

INSTAT. Dum concipis creaturam aliquam, vel concipis ens illimitatum vel limitatum, vel indifferens ad esse limitatum & illimitatum: si primum exi ex infidelitate; si secundum ergo concipis creaturam, eo ipso esse ab alio, nam nihil à se ipso limitatur, aliàs esset invidium boni alicujus sibi ipsi: si tertium ergo eo ipso concipis ens limitatum & finitum, quia ipsa indifferencia & periculum limitationis, est formaliter limitatio.

RESPONDETUR. Quando concipitur creatura qua creatura est, concipitur quid limitatum, secus si concipiatur creatura specificativè sumpta, tunc enim non concipitur ut indifferens ad limitari; quia non concipitur indifferens ad esse Dei. Animal enim v.g. non est indifferens ut sit illimitatum, seu DEUS, sed concipitur secundum se, præscindendo ab esse limitati & non limitati. Propositio illa. Nihil à se ipso limitatur, in genere causæ efficientis vera est. præsupponeretur enim sibi ipsi, limitatur tamen unumquodque à se ipso: secundum exigentiam Metaphysicè spectatam, nam limitatur à se ipsa essentia hominis, ne exigeret esse essentia leonis, nec inviderebatur sibi bonum, cum illud habere essentiam leonis, non sit bonum, sed malum illius. Indifferencia ad esse limitatum & illimitatum, non est periculum tantum limitationis, sed expectatio determinationis ad illimitatum vel limitatum, quod non est formalis limitatio tantum, sed & capacitas illimitationis, taleque est omne illud quod est indifferens ad Deum & creaturam, ut Substantia. Unde consequenter, nego etiam tali absoluto, si specificativè sumatur esse primò essentialem relationem. Nego item.

Creaturam specificativè acceptam, definiri posse sine ordine, ad Deum, ut cum dicitur homo est animal rationale, sed id est verum de creatura reduplicativè accepta.

OBJICITUR II. Omnibus à Creatura v.g. præcis, & relicto esse absoluto, seu specificativa ejus acceptione, adhuc Creatura erit ens ab alio, ergo Creatura, quocunque modo sumpta primò essentialiter dicit relationem.

RESPONDETUR. Præcis omnibus, in re, & Physicè, fore illud Ens ab alio, non autem secundum quod spectatur Metaphysicè, certè enim communis ratio v.g. animalis, non importat rationem Creaturæ.

OBJICITUR III. Id quod specificat aliud, debet esse illi primò essentialis, sed dantur aliqua absoluta, quò specificantur per respectum ad aliud, ut Actus specificantur, ab objectis, Potentia ab actibus.

RESPONDETUR. Specificativa intrinseca esse primò essentialia, non autem specificativè extrinseca; actus autem specificantur ab ob.

objectis extrinsecè, intrinsecè autem à sua entitate, licet nobis ignota. Vel certe sumitur etiam tunc actus, secundum quod relativum quoddam est.

OBJICIT. IV. Maur: hic qu. 53. probando potius non dari Transcendentales relationes aut si dantur debere esse superadditas, quicquid sit de mente illius, pensanda sunt argumenta. Si daretur quocunque sensu relatio Transcendentalis, deberet esse identificata absolutæ substantiæ, sed non potest esse identificata quia Arist. dicit cap. de Relativis quod Substantiæ completæ, non sint relativæ per se ipsas. Et 14. Metaph. r. 4. docet etiam partiales substantias, non esse relativæ per se ipsas.

RESPONDETUR. Ad hos textus salvandos sufficit dicere, quod ly per se ipsas, supponat pro primo essentialiter. Concedimus autem quod substantiæ non sunt primo essentialiter relativæ: quod autem inde non debeat inferri, quod relativa transcendentaliter referantur relatione distincta, colligi debet ubi actum de distinctione relationis.

OBJICIT. V. Idem. Videtur per se notum, quod sicut esse in alio, est esse proprium accidentis, & fundatur in esse per se, quod est proprium Substantiæ, sic esse ad aliud quod est proprium relationis, fundatur in esse absoluto: sed si relatio identificaretur cum Substantia, esse relativum non fundaretur in ullo absoluto, nam esse substantiale est esse primum, & non fundatum in alio esse priori. Ergo.

RESPONDETUR. Ad hoc ut salvetur quod esse relationis fundetur in aliquo absoluto sufficit dicere quod relatio transcendentalis supponat primo essentialem conceptum absolutum.

INSTAT. I. Ex debilitate esse in sequitur ut non possit cum Substantia identificari: esse autem ad est debilius præ esse in.

RESPONDETUR. Non apparet qui esse ad sit istud esse debilissimum & in identificabile, cum de facto identificetur Substantiæ divinæ. Etiam posita ista debilitate esse ad non ex debilitate hoc habet accidens, quod non possit identificari Substantiæ sed ex separabilitate entitativa, quæ non potest ostendi circa esse ad. Denique etiam esse in Metaphysicum, potest identificari cum Substantia, ergo idem dicendum de relatione transcendentali.

INSTAT. II. Etiam in DEO esse relativum v.g. Patris fundari debet in esse absoluto Dei, cum quo licet identificetur realiter, non identificatur omnimodè, ergo multo minus id erit in creatis.

RESPONDETUR. Quod relatio distinguatur virtualiter à Deitate, id oritur præcisè ex

eo, quia aliquod prædicatum reale primo intentionale, debet convenire relationi, quod non convenit Deitati v. gr. esse distinctum realiter, & quia nihil simile ostenditur in relatione transcendentali, poterit illa identificari absolutis, licet non sit de primo essentiali conceptu eorum.

INSTAT. III. Omnis relatio definitur per additamentum, ponendo in definitione terminum, Substantia autem debet definiri sine ullo additamento.

RESPONDETUR. Substantiam primo essentialiter spectatam debere definiri non per terminum, potest tamen ita definiri secundo essentialiter spectata.

QUÆSTIO III.

De Fundamentis Relationum & requisitis.

Quod attinet ad fundamenta, tria numeravit Arist. 5. Met. tex. 20.

PRIMA FUNDAMENTUM Relationum est, Unitas & Numerus, hoc est Convenientia & disconvenientia, & quia convenire possumus vel in substantia, vel in Qualitatibus, vel in Quantitate, Unitas, in Substantia fundabit identitatem, Unitas in Qualitate similitudinem, Unitas in Quantitate Aequalitatem.

II. FUNDAMENTUM est Actio & Passio, quorum enim unum agit, & aliud ab illo efficitur, necessario hæc referuntur inter se.

III. FUNDAMENTUM est Mensura, & Mensurabile, & hoc fundat omnes Relationes Potentiarum, Habiruum, Scientiarum, Actuum ad Objecta. Nomen enim hoc Mensura, non indicat Quantitatem, sed adæquationem duorum, secum connexorum, unumque per aliud determinatur. Cæterum fundamenta hæc, non sunt verbis accuratis expressa, unitas enim & numerus, non sunt fundamenta, sed potius ratio fundandi; Item nec actio aut passio, quæ quidem sunt ratio fundandi, unde potius potentia activa & passiva, dici deberet fundamentum.

Ad prædicta fundamenta, revocantur quæcunque aliæ Relationes. Unde Propinquitas, cum sit unitas secundum locum, Coætaneitas, seu coexistentia, cum etiam sit unitas secundum tempus, revocabitur ad unitatem; Convenientia item Accidentium revocabitur ad Identitatem, nam quamvis duo alba, ad se referantur unitate similitudinis, quia similia sunt, quorum Qualitas eadem est, duæ tamen albedines, quæ habent in suo genere talem convenientiam, qualem homo, & homo, ideo etiam referuntur ad se relatione identitatis. Distantia item, quæ est discon-